

Poučení pacienta

Jednou z povinností lékaře je řádně **poučit pacienta**^[1]. Právně je to zakotveno v Novém občanském zákoníku (Předpis č. 89/2012 Sb.) v části čtvrté, hlava II, díl 9 „Péče o zdraví“^[1]. Lékař má ovšem právo informace pozdržet, pokud by ohrožily pacientův zdravotní stav (tzv. terapeutické privilegium)^[2]; to však musí být prokazatelné. Pacient má právo na to být neinformován, přeje-li si tak^[3].

Lékař má říci nemocnému pravdu. Poučení nemocného se řídí principem šetrnosti k duševnímu stavu léčeného. To znamená, že by lékař měl vhodným způsobem informovat nemocného i rodinu o jeho zdravotním stavu. V zásadě lékař nemusí sdělovat diagnózu a prognózu. Vyšetřovací a léčebné výkony se provádějí se souhlasem nemocného nebo lze-li tento souhlas předpokládat. Při odmítání léčby je nutno od pacienta vyžádat písemné prohlášení, tzv. negativní revers, nemocného nelze léčit proti jeho vůli.

Bez souhlasu nemocného léčíme, pokud nemocný ohrožuje svým zdravotním stavem okolí, pokud není možno vzhledem ke zdravotnímu stavu pacienta vyžádat souhlas nebo pokud se jedná o výkon nezbytný k záchraně života a zdraví.

Náležitosti poučení pacienta

Pacient má být poučen o^[4]:

- **příčině a původu nemoci** (včetně pokročilosti, stádia, prognózy),
- **účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a možných rizicích navrhované léčby,**
- **jiné možnosti léčby** a srovnání,
- **následné péči,**
- **omezení a doporučení ve způsobu života.**

Pacient může klást otázky o svém zdravotním stavu a ty musí být srozumitelně zodpovězeny^[4].

(1) Poskytovatel srozumitelně vysvětlí ošetřovanému zamýšlené vyšetření i navrhovanou péči o zdraví; po příslušném vyšetření poskytovatel vysvětlí ošetřovanému jeho zdravotní stav a péči o zdraví i při dalším postupu. Žádá-li o to ošetřovaný, podá mu poskytovatel vysvětlení v písemné formě.

(2) Není-li ošetřovaný plně svéprávný, ale přesto je schopen úsudku, poučí se způsobem přiměřeným jeho schopnosti vysvětlení pochopit; vysvětlení se podá i jeho zákonnému zástupci.

— Nový občanský zákoník, § 2638^[1]

(1) Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že ošetřovaný pochopil svůj zdravotní stav, způsob, účel a nezbytnost péče o zdraví včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu i případný jiný způsob péče o zdraví.

(2) Musí-li si poskytovatel být vědom, že u ošetřovaného vyvolal představu, že péčí o zdraví dosáhne určitého výsledku, ač ví nebo musí vědět, že výsledku nemusí být dosaženo, je povinen i toto ošetřovanému vysvětlit.

— Nový občanský zákoník, § 2639^[5]

Dal-li ošetřovaný zřetelně najevo, že si vysvětlení nepřeje, neposkytne se, ledaže nebezpečí, které z toho hrozí ošetřovanému nebo jiné osobě, zjevně převyšuje jeho zájem.

— Nový občanský zákoník, § 2641^[3]

Související práva pacienta

Pacient může projevit přání být neinformován. Může určit, kterým osobám má být informace podána místo něj^[4]. Také může určit, kterým osobám je zakázáno podávat informace o zdravotním stavu (v případech, kdy by tím nebyla prolomena mlčenlivost: bezvědomí a osoby blízké atd.).

Právo pacienta být neinformován nelze akceptovat v případech, kdy je jeho stavem vážně ohroženo zdraví jiných lidí.

Odkazy

Související články

- Práva a povinnosti zdravotnického pracovníka
- Terapeutické privilegium
- Informovaný souhlas (medicínské právo)

Reference

1. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., §§ 2638–2641. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
2. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., § 2640. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
3. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., § 2641. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.
4. TĚŠINOVÁ, Jolana. *Základní principy a terminologie v medicínském právu* [přednáška k předmětu Veřejné zdravotnictví a medicínské právo, obor Všeobecné lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzita Karlova v Praze]. Praha. 3.3.2014.
5. Česká republika. Občanský zákoník. 2012. 89/2012 Sb., § 2639. Dostupné také z URL <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>.